

**TRYGGA
ORTEN!**

UTFALLSRAPPORT 2022-2024

Drömprojektet Trygga Orten

Detta är Drömprojektet Trygga Ortens utfallsrapport hösten 2024, som beskriver förändringar relaterade till projektets syfte före och efter genomförda aktiviteter. Trygga Orten drivs av Sveriges Stadsmissioner i Östergötland tillsammans med Håll Sverige Rent. Med finansiering av Svenska Postkodlotteriet.

37%

fler ungdomar tar gymnasie-
examen åren 2022-2024

Läs mer på sidan 7

2200

möten med deltagare i projektet

Läs mer på sidan 7

7,7 MKR

i samhällsekonomisk vinst för
stegförflyttning mot arbetsmarknad

Läs mer på sidan 6

57%

minskning av skräp vid beteendepsatser

Läs mer på sidan 9

Projektet

Sveriges Stadsmissioner och Håll Sverige Rent tilldelades Svenska Postkodlotteriets Drömprojekt Trygga Orten 2022. Projektet pågår till och med 2025 med syfte att skapa en affärsmodell som bygger tillit i socioekonomiskt svaga områden och bryter negativa spiraler inom social och ekologisk hållbarhet. Genom socialt entreprenörskap ska projektet minska nedskräpning och stödja unga till ökad egenmakt, livskvalitet och välbefinnande. Östergötlands Stadsmission och Håll Sverige Rent driver projektet i Norrköping, med fokus på insatsområdena Navestad och Hageby.

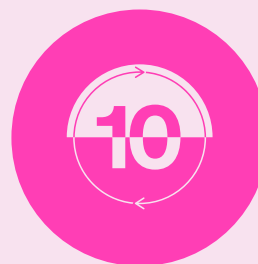
Trygga Ortens metod bygger på ett unikt utvecklingsprogram för unga i utsatta områden. Programmet ger vägledning i personlig utveckling och skapar ingångar till arbete och egenmakt. Ungdomarnas insatser engagerar övriga boende att skapa attraktivare bostadsområden tillsammans. Projektet påvisar att förebyggande sociala investeringar och miljöarbete är lönsamma investeringar genom minskade samhällskostnader.

Social
hållbarhet

Ekologisk
hållbarhet

Ekonomisk
hållbarhet

TRYGGA
ORTEN!

Insatser för Social hållbarhet

Östergötlands Stadsmission driver socialt utvecklande verksamhet med ett holistiskt och systemteoretiskt förhållningssätt för att stödja barn och unga i att hantera känslor, tankar och livssituationer. Syftet är att stärka friskfaktorer för att skapa förutsättningar för ökad livskvalitet, välmående och egenmakt. Verksamheten drivs inom fyra huvudsakliga områden:

- 1. Utbildning:** Skapar möjligheter för ungdomar att uppnå gymnasiebehörighet samt färdigheter för att främja personlig och hållbar utveckling. Studiestöd erbjuds varje vecka inom verksamheten samt i partnerskap med lokala skolor.
- 2. Fritid:** Skapar möjligheter till meningsfull fritidssysselsättning som ökar ungdomars fysiska och psykiska hälsa, välbefinnande och gemenskap. Fritidsaktiviteter erbjuds deltagare vid ferieperioder för att ge fler unga chansen till gemenskap och utveckling.
- 3. Arbete:** Ger ungdomar en introduktion på den svenska arbetsmarknaden genom feriearbete i samarbete med lokala fastighetsägare, kommunen och övrigt näringsliv. Deltagare får stöd av handledare för positiv utveckling.
- 4. Ledarskap:** Skapar förutsättningar att utveckla färdigheter och förmågor som gynnar ett hållbart liv. Utvecklar tekniska färdigheter, yrkeskunnande för sysselsättning samt entreprenörskap och i olika ledarprogram. Deltagare ges möjlighet att delta i projekt för stadsdelsutveckling efter avklarad program.

”Den sammanlagda samhällsnyttan rörande utveckling av studieresultat och stegförflyttning mot arbetsmarknaden under projektperiodens första 2 år beräknas därmed sammanslaget till
15 miljoner kronor”

Utfall av arbetet med Social hållbarhet

Under perioden juni 2022 till augusti 2024 har 370 individer deltagit i olika insatser, med totalt cirka 2200 möten med deltagarna.

Trygga Orten använder tre huvudsakliga metoder för effektmätning:

1. NPS (Net Promotor Score). Påvisande av rekommendationsgrad av en insats/tjänst.
2. KAMSO* (kalkylverktyg för insatser mot social utsatthet utvecklat av Umeå universitet)
3. Räkna med Hållbarhet* (verktyg för beräkning av insatser kring feriearbete utvecklat av Ramboll, Malmö Universitet och medlemmar från Sveriges Allmännytta)

Rekommendationsgrad: NPS ökade från 55% 2023 till 65% 2024. Andelen deltagare som ansåg att verksamheten ökat deras förmåga att nå viktiga mål steg från 61% 2023 till 63% 2024. Generellt pekar forskning inom NPS på att resultat över 50% anses mycket höga oavsett bransch.

Studier: I Navestad och Hageby ökade andelen som tog gymnasieexamen på kommunala skolor från 47% 2022 till 67% 2023

till 84% 2024. I Hageby steg siffran från 51% 2022 till 62% 2023 till 66% 2024.

Denna positiva utveckling är resultatet av flera faktorer, främst elevernas och skolans insatser. Projektet har bidragit genom veckovisa aktiviteter för 115 elever, varav de flesta är gymnasiestuderande. Projektets dataunderlag tillåter inte individuella studieresultat då eleverna fortsatt studerar under projekttiden och är spridda mellan årskurs 9 till årskurs 3 på gymnasiet.

KAMSO mäter samhällsekonomisk vinst på avklarade studier. Den visar att samhällsekonomisk vinst för den offentliga sektorn sammanslaget för att en individ klarar inträde på gymnasium eller tar gymnasieexamen uppgår till cirka 1,4 miljoner kronor över en livstid.

Mot bakgrund av den positiva utvecklingen i Navestad och Hageby under projektperioden tillskriver vi oss en samhällsekonomisk vinst på att minst 5 individer fler klarat sina studier på grund av vår insats. Detta genererar en samhällsekonomisk vinst på 7 miljoner kronor för den offentliga sektorn enligt KAMSO.

Arbetsmarknad: 297 ungdomar har deltagit i arbetsrelaterade insatser. Genom att tillämpa modellen Räkna med hållbarhet har vi kvantifierat insatsens värde i termer av ökad anställningsbarhet och arbetsmarknadsanknytning. Modellen baseras på data från enkäter som visar på stegförflyttningar mot arbetsmarknaden inom områden relevanta för ökad anställningsbarhet. Frågorna i enkäten baseras på forskningen från de danska BIP-studierna.

Av de ungdomar som svarat på enkäter (svarsfrekvens 40% 2023/2024) ser vi att snittet för en ungdom uppgår till cirka 27 kkr per individ enligt modellen. Om vi extrapolerar resultatet till samtliga deltagande ungdomar, uppskattas det totala värdet av insatsen till närmare 8 miljoner kronor.

Uppskattad samhällsekonomisk vinst för utveckling av studieresultat och stegförflyttning mot arbetsmarknaden uppgår därmed sammanslaget 15 miljoner kronor för projektets första 2 år. Det motsvarar en fördubbling av de medel som finansierat satsningen.

Insatser för Ekologisk hållbarhet

Håll Sverige Rent och Stadsmissionen arbetar i projektet mot specifika nedskräpningsproblem. Vi gör riktade insatser för att t.ex. minska nedskräpningen av fimpar eller dumpning av grovavfall på olämpliga platser, samt mer övergripande insatser med syfte att stärka samhörigheten mellan invånarna och öka deras vilja att ta hand om sitt område. Att människor känner lokal samhörighet och stolthet över sitt bostadsområde är en viktig drivkraft för korrekt nedskräpningsbeteende.

För att nå projektets mål har en mångsidig strategi implementerats med följande insatser:

- Boendedialoger: Förstå invånarnas perspektiv på nedskräpning och avfallshantering.
- Skräpmätningar: Kartläggning av problemets omfattning och karaktär.
- Kostnadsanalyser: Samarbeta med fastighetsbolag för att förstå ekonomiska aspekter.
- Beteendepåverkande insatser: Till exempel införande av fimpomater och estetiskt tilltalande papperskorgar.
- Kommunikationskampanjer: Öka medvetenheten och engagemanget.
- Utbildningsinsatser: Engagera lokala skolor inom konceptet Grön flagg.
- Områdesevenemang: Anordna evenemang i samverkan med lokala aktörer.
- Stöd till lokala eldsjälar: Främja hållbara beteendeförändringar över tid.

*”En TikTok-kampanj som gjordes under våren 2024 med ungdomar inom Trygga Orten fick stor spridning. Kampanjen nådde ut till **över 1,3 miljoner unga**”*

Utfall av arbetet mot nedskräpning

Beteendeinsatser mot felaktig avfallshantering

Våren 2024 genomfördes insatser med ett bostadsbolag för att förbättra avfallshantering i Navestad. Resultaten var positiva: situationen i grovsoprummen förbättrades med 57%, antalet incidenter minskade med 38%.

Nudging mot skräp i utemiljön

För att minska nedskräpningen installerades fimpomater med tillhörande nudgingkampanjer. 2023 resulterade detta i 58% minskning av skräp i Navestad, 40% minskning av fimpas och 23% minskning av allt skräp i Hageby. 2024 fokuserade vi enbart på fimpomater i Hageby, vilket ledde till 52% minskning av fimpas på mätplats 1 och 37% på mätplats 2.

Kostnadsmodell för fastighetsbolag inom avfalls- och nedskräpningshantering

För fastighetsbolag har vi utvecklat en modell för att identifiera kostnadsdrivande faktorer kopplat till nedskräpning och avfall. Vår första pilotstudie visade att 76% av kostnaderna för att hantera skräp i utemiljön kom från felaktigt beteende. Modellen kommer att vidareutvecklas under 2025.

Skräpmätningar

Det är ännu för tidigt att säkert uttala sig om huruvida nedskräpningen i pilotområdena minskat. Men indikationer finns för att nedskräpningen i Hageby generellt minskat. Exempelvis uppmättes 41% minskning av skräpföremål i Hageby mellan 2023 och 2024, från 3,91 till 2,31 föremål per 10 m². På vissa platser i Hageby verkar dock skräpet öka. Även i Navestad finns indikationer på minskning, men statistiken har för tveksam kvalitet för säkra slutsatser. Resultat inom beteendeinsatser och nudging pekar dock i rätt riktning. Nya mätningar genomförs 2025.

Engagemang och mobilisering

Årliga evenemang som "Navestad Tillsammans" anordnas för att öka lokal samhörighet och minska nedskräpning. 2024 deltog 500 personer. Skolor och fritidsgårdar har även mobiliserats i årliga skräpplockningsaktiviteter. Våren 2025 deltog 500 elever.

Digitala kampanjer

Flera digitala kampanjer på sociala medier har genomförts med inriktning på att mobilisera fler unga till engagemang för sitt bostadsområde. En TikTok-kampanj som genomfördes under våren 2024 med ungdomar inom Trygga Orten fick stor spridning. Kampanjen nådde ut till över 1,3 miljoner unga.

Framtidsutsikter

Trygga Orten som projekt avslutas vid årsskiftet 2025/2026. Skalbarhetsarbete pågår för att metoden ska fortleva och spridas till andra delar av landet. Slutrapporten presenteras våren 2026.

Med EUs ramverk för hållbarhetsrapportering, CSRD, har relevanta rapporteringsstandarder (ESRS) identifierats. Projektet påverkar direkt ESRS E5 - Cirkulär ekonomi och ESRS S3 - Påverkade samhällen. Via partnerskap ses påverkan även på ESRS S1 - Egen arbetskraft och ESRS G1 - Ansvarsfullt företagande.

Företag tar socialt ansvar genom partnerskap med Trygga Orten, bidrar till positiv samhällspåverkan och fokuserar på hälsa, säkerhet, mångfald, inkludering, mänskliga rättigheter och dialog med samhällen. Miljöansvaret fokuserar på resursanvändning, nedskräpningsfrågor och cirkulära flöden.

Genom att stödja initiativ som Trygga Orten kan företag visa god styrning och ansvarstagande. Projektets insatser hjälper företag att rapportera och redovisa mål, åtgärder och initiativ för att minska negativa effekter och förstärka positiva effekter, samt engagera intressenter och lokalsamhälle.

Fastighetsbolag i socioekonomiskt svaga områden är exempel på möjliga framtida intressenter där Trygga Ortens modell både hanterar sociala utmaningar i berörda samhällen såväl som att förbättra utemiljön och hantera nedskräpning och avfall för att bidra till att skapa ett cirkulärt samhälle. Offentliga aktörer som ansvarar för social utveckling, utbildning, arbetsmarknad och trygghet bör vara intressenter för att stödja modellens fortsatta utveckling och genomförande.

TRYGGA ORTEN!

Kontaktperson gällande denna rapport och framtida samarbeten:

Nationell projektledare: Martin Callmeryd - Sveriges Stadsmissioner

Kontaktuppgifter: martin@tryggaorten.se, 010-184 22 69

Kontakt styrgrupp Trygga Orten:

Sanna Detlefsen - Direktör/VD, Östergötlands Stadsmission

Mikael Drackner - Verksamhetschef Kunskapsutveckling, Håll Sverige Rent

tryggaorten.se

**ÖSTERGÖTLANDS
STADSMISSION**

**SVERIGES
STADSMISSIONER**

